

Свадбе некада

Свадбени обичаји и обреди почињали су неколико месеци пре закључења брака. Најпре су родитељи будућег младожење одлазили у кућу девојачких родитеља и питали за девојку. Ако је тај први договор успешно завршен, родитељи девојке одлазили су у посету родитељима момка да гледају дом. Затим су уговарали дан када ће се обавити **прошевина** или **просидба**. То је нека врста **мале свадбе**. У селима се тај део обреда називао **испит**, **просидба** или **давање пара**, а у граду **прстеновање**, **зарука** или **веридба**. После тога и код момачке и код девојачке куће вршиле су се припреме за главну свадбу. Просидба се уговарала код девојачке куће, а главна свадба истовремено и код момачке и код девојачке куће.

За просидбу и свадбу бирали су се дани у недељи. За најпогодније дане сматрани су недеља и четвртак, ређе субота, али никада среда или петак. Пазило се и на годишња доба. Најчешће свадбе биле су у јесен. Свадба се никада није заказивала у време трајања неког од постова.

При уговарању свадбе родитељи момка и девојке су се договарали о спреми и миразу. Девојачку спремину сачињавали су одевни и постељни предмети: кошуље, јелеци, чарапе, појасеви, изаткани без, ћилими, шаренице, губери, јастуци и сламарице. Све се то слагало у два повећа шарена дрвена сандука и на коњу се допремало до момачке куће, истог дана када су сватови ишли по младу. Мираз је био у облику новца, стоке или непокретног имања.

Најважнији део свадбених обичаја везан је за дан венчања. Свадба је обично трајала 2 дана. Првог дана младенци су се венчавали у цркви и то је била **главна свадба**. Другог дана весеље се продужавало, гости су на свадбу доносили прилоге и дарове и то се звала **велика свадба**. На мушкој (момачкој) свадби постојали су сватови и свадбари, а на женској (девојачкој) су само свадбари. Сватови су били посебно окићени.

Домаћин на свадби био је младожењин стриц или неки други старији човек из младожењиног рода. **Стари сват** је младожењин ујак. **Чауш** је отресит, грлат, довитљив човек који је имао задатак да увесељава. Обично је на глави имао капу необичног облика и ведрих боја. **Барјактар** је млађи мушкарац који је испред сватова носио заставу (барјак). **Девер** је обично младожењин млађи брат. Његова дужност је била да буде уз младу све док је трајало свадбено весеље. **Јенђе** су биле девојке и младе жене у сватовима. Оне су помагале у послуживању сватова и свадбара, али им је главна дужност била да певају пригодне свадбене песме.

У завршном делу свадбе певали су и играли сви учесници свадбе. Млада на својој свадби није певала. Саветовали су је да буде „весела и насмејана“, али она није певала јер то „тако ваља“.

Када су се сватови, после венчања вратили младожењиној кући, млада је најпре узимала сито са житом и бацала га преко крова куће. После тога узимала је једну јабуку и бацала је међу сватове. Затим су јој доносили **накоњче** (мушко дете до годину дана) и она га је окретала, стављала на своје груди, а затим даривала кошуљицом.

На „великој свадби“ приказивали су се свадбарски дарови.

Код богатијих људи свадба се продужавала и трећи дан, са мањим бројем гостију.